Gemeente Amsterdam

Bezoekadres
Oranje-Vrijstaatplein 2
1093 NG Amsterdam

Postbus 94801
1090 GV Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 94801, 1090 GV Amsterdam

Aan de leden van de stadsdeelcommissie Oost

Datum	2025-01-28
Kenmerk	-
Behandeld door	J. Boonstra
Bijlage(n)	-
Onderwerp	Reactie dagelijks bestuurop het rapport “Oost na de komma – Het Koloniaal Slavernijverleden”

Geachte leden van de stadsdeelcommissie Oost,

Het dagelijks bestuur van Oost heeft met veel interesse het rapport “Oost na de komma – Het Koloniaal Slavernijverleden” gelezen.

Op de eerste plaats willen wij de leden van de werkgroep “Oost na de komma” - Imelda Tjon-Fo, Nora Ait Boubker en Alexander Versteeg - complimenteren met de manier waarop zij uitvoering hebben gegeven aan het ongevraagde advies van mevrouw Tjon-Fo van 9 mei 2023. Door hun inzet hebben nazaten van tot slaaf gemaakten in Amsterdam Oost een platform gekregen. Een platform waar persoonlijke verhalen en ervaringen over de doorwerking van het koloniale – en slavernijverleden gehoord en gedeeld zijn.

De analyse van deze verhalen en ervaringen lezen we in het rapport. Het rapport maakt duidelijk en bevestigd dat nazaten tot op de dag van vandaag te maken hebben met een negatieve doorwerking van het slavernijverleden; ervaringen met bewust en onbewust racisme en uitsluiting in onder meer het dagelijks leven, op de arbeidsmarkt en in het onderwijs. Dat het slavernijverleden nog steeds doorwerkt in het leven van de nazaten, is voor ons niet onbekend. Wat wel nieuw is dat we dit lezen aan de hand van persoonlijke ervaringen van inwoners van Oost, als gevolg van een gedegen bottom-up aanpak. Hierdoor maakt het rapport goed inzichtelijk wat inwoners zelf vinden wat gedaan moet worden om de negatieve doorwerking van het slavernijverleden tegen te gaan.
Wij vinden het belangrijk dat de andere stadsdeelbesturen ook kennis nemen van de activiteiten die de werkgroep heeft ondernomen en van het rapport. Wij gaan het rapport daarom onder de aandacht brengen van de dagelijks besturen van de 6 andere stadsdelen en het stadsgebied Weesp.

Het rapport geeft aanbevelingen aan het dagelijks bestuur en aan het college. Ook staan in het rapport een aantal verzoeken aan het dagelijks bestuur vermeld. Deze aanbevelingen en verzoeken richten zich op een viertal onderwerpen:

1. Participatie & communicatie
2. Betrokkenheid van jongeren
3. Onderwijs
4. Arbeidsmarkt

Ad 1. Participatie & Communicatie

Het dagelijks bestuur is altijd bereid om de gemeenschap te ondersteunen en te faciliteren zover dat past binnen de mogelijkheden die het dagelijks bestuur daarvoor heeft. Hierbij wil het dagelijks bestuur opmerken dat verzoeken hiertoe vanuit de gemeenschap zelf moet komen, en dat het aan de gemeenschap zelf is om in eerste instantie participatie en communicatie te initiëren.
Met betrekking tot het onderwerp participatie en communicatie komt het rapport met 6 aanbevelingen en verzoeken aan het dagelijks bestuur en aan het college, en 2 verzoeken specifiek gericht aan het dagelijks bestuur.

1. Verhoog de frequentie van gesprekken
   In zover dat mogelijk is ondersteunt en faciliteert het stadsdeel bestaande organisaties. Als er bij deze organisatie specifieke behoefte is aan het ondersteunen van organiseren van gesprekken, zal het stadsdeel hierover met deze organisaties in gesprek gaan. Het initiatief hiertoe moet van de organisaties zelf komen, maar we gaan dit rapport met de aanbevelingen bij de bij ons bekende organisaties onder de aandacht brengen.

2. Breid de discussie uit naar een breder publiek
   Het slavernijverleden is een gedeelde geschiedenis. Wij onderschrijven het belang van het breder voeren van het gesprek over het slavernijverleden, en dat ook andere inwoners dan nazaten bij gesprekken betrokken moeten worden. De activiteiten rondom de doorwerking van het slavernijverleden die het stadsdeel ondersteunt en faciliteert hebben dan altijd een zo inclusief mogelijke aanpak en bereik. Als vertegenwoordigers van de gemeenschap bij ons aangeven hulp nodig te hebben bij het bereiken van een zo breed mogelijke doelgroep, zal het stadsdeel met hen hierover in gesprek gaan.

3. Geef aandacht aan inheemse volkeren
   Wij zijn ons bewust van de wens van de inheemse volkeren om betrokken te zijn bij het voeren van het gesprek over het slavernijverleden. Zo is het stadsdeel al in gesprek met vertegenwoordigers van inheemse volkeren over hun wens om ook een plek te krijgen bij het herdenken van het slavernijverleden bij het Nationaal Monument. Waar mogelijk gaan wij hun hierbij ondersteunen en faciliteren.

4. Aanpassen aan unieke behoeften per stadsdeel
   De aanpak van de werkgroep is een inspiratie en voorbeeld voor de andere stadsdelen. Echter, de aanpak kan niet 1 op 1 over worden genomen door de andere stadsdelen. Het dagelijks bestuur zal bij de andere stadsdelen benadrukken dat het maatwerk per stadsdeel is.

5. Verhoog de bekendheid van het Meldpunt Discriminatie
   Het bij het college en bij ons bekend dat het onduidelijk is voor inwoners van Amsterdam over waar en hoe zij discriminatie kunnen melden. De wethouder Inclusie en Antidiscriminatiebeleid is hierover in gesprek geweest met Discriminatie.nl (voorheen Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam, MDRA). Discriminatie.nl heeft met de wethouder afgesproken dat acties worden ondernomen om de bekendheid van het meldpunt te vergroten, de wijze van het doen van een melding te verbeteren en de interne processen voor het behandelen van de meldingen te verbeteren. De afgelopen maanden is door Discriminatie.nl hierop ingezet. De gemeente monitort dit. Mocht blijken dat deze acties niet hebben geleidt tot de gewenste verbeteringen, zal de Wethouder hierop verdere acties ondernemen.

6. Creëer een overkoepelend orgaan voor activiteiten
   De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in juni 2024 het besluit aangekondigd voor het oprichten van het Herdenkingscomité Slavernijverleden. Twee van de taken van dit comité zijn het organiseren van de Nationale Herdenking Slavernijverleden op 1 juli en het faciliteren en ondersteunen van andere herdenkingen en vieringen van het slavernijverleden. Het voorzien van een overzicht van alle bekende Keti Koti-activiteiten is een onderdeel hiervan. Dit comité is vanaf 2027 volledig actief. Tot die tijd organiseert het NiNsee de nationale herdenking, onder verantwoording van het Herdenkingscomité.

7. Actieve betrokkenheid bij cultuurinstellingen
   De komst van het Nationaal Slavernijmuseum in Oost is een iconische aanvulling op de kunst en cultuur in Oost. Oost kent met onder andere het Nationaal monument Slavernijverleden en het Wereldmuseum en de komst van het Surinamemuseum meerdere plekken die een relatie hebben met het slavernijverleden. Het dagelijks bestuur ziet kansen om een verbinding te maken tussen deze verschillende plekken en instellingen. Deze mogelijkheden zien wij tevens ook in het aanloop traject naar de ontwikkeling van het museum. We kijken graag samen met het projectteam welke mogelijkheden er zijn.

8. Faciliteer samenwerking met de gemeenschap
   Wij zijn ons ervan bewust dat gesprekken over de doorwerking van het slavernijverleden alleen kans van slagen heeft als gemeenschep hierbij bewust betrokken wordt. Reeds betrokken nazaten en maatschappelijk organisaties die zich inzetten voor dit onderwerp zullen wij altijd betrekken bij activiteiten en gesprekken die vanuit het stadsdeel worden gefaciliteerd en ondersteund over de doorwerking van het slavernijverleden.

Ad 2. Betrokkenheid van jongeren

Het dagelijks bestuur deelt de mening van de werkgroep dat het betrekken van jongeren bij gesprekken over het slavernijverleden van essentieel belang is. Jongeren moeten een actieve rol hebben bij de vormgeving van de discussies en activiteiten over het onderwerp. Wij zien echter ook dat het bereiken van jongeren tot nu toe een uitdaging is, ongeacht het onderwerp.
Wij zien ook dat andere, specifieke, strategieën en middelen nodig zijn om jongeren te bereiken en te betrekken. Dit heeft onze prioriteit, zowel bij het onderwerp doorwerking van het slavernijverleden als bij andere onderwerpen die van belang zijn voor jongeren. Het stadsdeel heeft nauw contact met organisaties en instellingen die zich richten op jongeren, en maakt gebruik van hun expertise en kennis op het gebied van bereiken en betrekken van jongeren.
Ten aanzien van de 4 aanbevelingen uit het rapport over het betrekken van jongeren, kunnen wij het volgende meedelen.

1. Verbreding van de gesprekken
   Als relevante organisaties bij het stadsdeel op de lijn komen met plannen voor activiteiten, benadrukken wij het belang van het betrekken van jongeren als dit van toepassing is. Als vervolgens blijkt dat hierbij ondersteuning nodig is, faciliteert en ondersteunt het stadsdeel hierbij voor zover dat binnen de mogelijkheden, bevoegdheden en het werkterrein van het stadsdeel past.

2. Rol van jongeren in bestaande initiatieven
   Zoals gezegd staat het stadsdeel in contact met organisaties en instellingen die zich richten op jongeren, en maakt het stadsdeel gebruik van hun expertise en kennis. Als de werkgroep van de stadsdeelcommissie met deze organisaties en instellingen in gesprek wil, gaat het stadsdeel dit faciliteren.

3. Faciliteren van eigen initiatieven
   Het dagelijks bestuur vindt het belangrijk om jongeren te stimuleren om zelf initiatieven en projecten te ontplooien. Op het gebied van educatie, kunst en cultuur worden voor jongeren door organisaties en instellingen, al dan niet met steun vanuit het stadsdeel, activiteiten ontplooit. Als jongeren bij het stadsdeel op de lijn komen met initiatieven voor educatie, kunst en/of cultuur rondom het onderwerp doorwerking van het slavernijverleden, gaan wij graag met hun in gesprek over de mogelijkheden hierover. Het netwerk waarover het stadsdeel beschikt zullen wij aanwenden om dit bij jongerenorganisaties en instellingen onder de aandacht te brengen.

4. Intergenerationele gesprekken
   Ook bij deze aanbeveling geldt dat als organisaties, instellingen of personen intergenerationele gesprekken over het onderwerp willen organiseren en bij het stadsdeel aangeven hierbij hulp nodig te hebben, het stadsdeel kan faciliteren en ondersteunen voor zover dat dit binnen de mogelijkheden, bevoegdheden en werkterrein van het stadsdeel past.

Ad.3 Onderwijs

Goed onderwijs over het koloniaal slavernijverleden en de doorwerking daarvan is van essentieel belang. In het rapport worden met betrekking tot het onderwerp onderwijs over het slavernijverleden 5 aanbevelingen gedaan die de doorwerking van het slavernijverleden in het onderwijs kunnen tegengaan waardoor het onderwijssysteem inclusiever en rechtvaardiger wordt.

1. Ondersteunen van onderzoek en data-verzameling
   De aanbeveling is om het college te vragen onderzoek te stimuleren en financieren om beter inzicht te krijgen in de impact van het slavernijverleden op het onderwijs, zoals discriminatie bij schooladviezen en de inhoud van het curriculum. Het dagelijks bestuur gaat het rapport met de aanbeveling overbrengen aan de wethouder Onderwijs en zal haar vragen om met een reactie hierop te komen.

2. Faciliteren van dialoog en expertsessies
   Deze aanbeveling is gericht op het ontwikkelen van een inclusiever curriculum door het opzetten van een platform voor onderwijsdeskundigen, historici, ervaringsdeskundigen en beleidsmakers. Het verzoek om het college te vragen de mogelijkheden hiertoe te onderzoeken gaan wij overbrengen aan de wethouder Onderwijs en zal haar vragen om met een reactie hierop te komen.

3. Samenwerken met scholen en culturele instellingen
   Het dagelijks bestuur onderschrijft de noodzaak dat scholen op een goede manier aandacht besteden aan het koloniaal slavernijverleden en de doorwerking daarvan. De Wet burgerschapsonderwijs schrijft voor dat scholen hieraan aandacht moeten besteden. De wijze waarop is aan de scholen zelf. Het rapport komt met de aanbeveling aan het college om door middel van subsidies te stimuleren dat educatieve programma's en materialen over het slavernijverleden worden gemaakt door culturele instellingen die scholen kunnen gebruiken. Wij zullen deze aanbeveling aan de Wethouder onderwijs overbrengen.
   Het dagelijks bestuur wordt ook verzocht om bij de scholen in Oost onder de aandacht te brengen dat lessen en gesprekken over het slavernijverleden van belang zijn. Dit doen wij al. Het stadsdeel financiert jaarlijks projecten voor scholen waarbij aandacht wordt besteed aan het slavernijverleden. Zo vindt jaarlijks Keti Koti junior in Oost plaats. Een samenwerkingsproject tussen het stadsdeel, NiNsee en het Wereldmuseum, gericht op schoolkinderen. Het belang en de noodzaak van lessen en gesprekken over het slavernijverleden zullen wij bij scholen onder de aandacht blijven brengen, en waar mogelijk stimuleren.

4. Belang van gelijke onderwijsadviezen
   Het dagelijks bestuur weet dat uit onderzoeken blijkt dat de schooladviezen die kinderen met een migratieachtergrond en kinderen met een Caraïbisch Nederlandse achtergrond krijgen, niet altijd overeenkomen met hun potentie. De schooladviezen zijn vaak te laag. Het college is ook bekend met dit probleem. Het verzoek om het college te stimuleren hierover in gesprek te gaan met onderwijsinstellingen, en met meer concrete maatregelen te ontwikkelen, zullen wij overbrengen aan de wethouder Onderwijs. De wethouder zal ook gevraagd worden om met een reactie te komen.

5. Platform voor leerlingen en ouders
   Het dagelijks bestuur ziet in dat een platform of netwerk voor ouders die te maken hebben met te lage schooladviezen van hun kinderen, van toegevoegde waarde kan zijn voor deze ouders. Dergelijke netwerken bestaan dan ook al. Het is echter niet de taak van de overheid om dergelijke netwerken voor ouders op te richten, of om de bekendheid van bestaande netwerken te vergroten. Dit is aan de ouders en aan de bestaande netwerken. Echter, als het stadsdeel vanuit de doelgroep signalen ontvangt over behoeften aan dergelijke platforms, zien wij voor het stadsdeel hierin een informerende rol.

Ad. 4 Arbeidsmarkt

Het dagelijks bestuur is bekend met het feit dat de arbeidsmarkt ongelijk is voor onder meer nazaten van tot slaaf gemaakten. Racisme en discriminatie zijn van invloed op de wervings- en selectieprocessen wat ongelijke kansen, lagere salarissen en ondervertegenwoordiging in hogere functies tot gevolg heeft. Het rapport geeft 4 aanbevelingen aan het dagelijks bestuur en aan het college om deze probleem aan te pakken.

1. Onderzoek naar de impact van het slavernijverleden
   Het college wordt verzocht om onderzoek uit te voeren naar de relatie tussen de doorwerking van het slavernijverleden en discriminatie met achterstelling op de arbeidsmarkt. Deze aanbeveling zullen wij overbrengen aan de wethouder Inclusie en Antidiscriminatiebeleid, aan de wethouder Sociale Zaken en aan de wethouder Economische Zaken. Wij vragen de wethouders ook om met een reactie te komen.

2. Structurele evaluatie van diversiteit en cultuur
   De aanbeveling wordt gedaan aan het dagelijks bestuur en aan het college om structureel te kijken naar diversiteit en cultuur binnen het stadsdeel/de gemeente als werkgever. In 2024 zijn in opdracht van de gemeente verschillende onderzoeken uitgevoerd binnen de gemeente over inclusie, diversiteit en discriminatie op de werkvloer. Uit deze onderzoeken kwam onder meer naar voren dat medewerkers van kleur sneller de organisatie verlaten dan andere medewerkers als gevolg van ondervertegenwoordiging en het gevoel dat ze niet dezelfde kansen krijgen als andere medewerkers. Ook is de gemeente bij hoger geschaalde functies (vanaf schaal 12) geen afspiegeling van de Amsterdamse beroepsbevolking. Bij hogere functies zijn mensen van kleur ondervertegenwoordigd. Dat de doorwerking van het slavernijverleden hierbij een rol speelt, wordt hierbij als feit gezien.

Als gevolg hiervan is inclusie en diversiteit op de werkvloer de hoogste prioriteit in het personeelsbeleid van de gemeente Amsterdam en van het stadsdeel. Het GMT van de gemeente heeft daarom bepaald dat alle organisatieonderdelen van de gemeente verplicht maatregelen moeten nemen om inclusie en diversiteit binnen de eigen organisatie te vergroten en om ervoor te zorgen dat de organisatie een betere afspiegeling wordt van de Amsterdamse beroepsbevolking. Zo is in het aannamebeleid van de gemeente de methodiek van bewust inclusief werven en selecteren verplicht gesteld en wordt op de werkvloer structureel en verplicht gewerkt aan bewustwording rondom inclusie en diversiteit. Uit vervolgonderzoek zal moeten blijken wat de effecten zijn geweest van deze maatregelen. Als dit vervolgonderzoek heeft plaatsgevonden zal uit de resultaten moeten blijken of aanvullend onderzoek en aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

3. Ondersteunen van lokale gemeenschapsorganisaties
   Het dagelijks bestuur en het college worden verzocht om ondersteuning te bieden aan lokale organisaties en initiatieven die zich inzetten voor het bevorderen van economische gelijkheid en emancipatie op de arbeidsmarkt. Binnen de gemeente is dit belegd bij de directie Werk, Participatie en Inkomen (Wpi), die hierin voorziet. Het stadsdeel heeft niet de mogelijkheid om deze taak op zich te nemen. Wij gaan dit verzoek neerleggen bij de wethouder Sociale Zaken.

4. Mentorschapsprogramma's
   Het dagelijks bestuur en het college worden verzocht om mentorschapsprogramma's te faciliteren en te ondersteunen voor jonge professionals van kleur, waarin ervaren professionals hen begeleiden in hun carrière. Het idee om dergelijke mentorschapsprogramma's te laten opzetten is een mooi idee, maar past niet binnen de taken en bevoegdheden van het stadsdeel en de gemeente. Dit is aan de gemeenschap en de arbeidsmarkt zelf om hierin te voorzien. De gemeente voorziet, vanuit de directie Wpi, eventueel wel in het ondersteunen en begeleiden van werkzoekenden.

Met vriendelijke groet,
Namens het dagelijks bestuur van Stadsdeel Oost,

Jan-Bert Vroege
Portefeuillehouder Inclusie & Antidiscriminatiebeleid